

Självkännedomen på villovägar

Vår tids människor känner inte längre sig själva. Den moderna människan frågade i sin misstro vem Gud är. Den postmoderna människan frågar lika okunnigt vem hon själv är. Dessa två frågor hör nära samman.

Man har försökt förklara Gud för den moderna människan på ett för henne lämpligt sätt. T.ex. har man kallat honom för ”allt varas begynnelse”, ”den första orsaken till allt i världen” eller ”den förste påverkaren”. Däremot har man inte vågat tala om honom som Skapare eftersom det antas komma i konflikt med utvecklingsläran som inte erkänner att någon skapelse har skett. Även många kristna har tillägnat sig detta sätt att tala om Gud. De tycker att det närmast kvittar vad man kallar Gud för eftersom saken som sådan ändå djupast sett förblir den samma.

Visst kan man intill en bestämd gräns acceptera ett sådant resonemang. Även Bibeln använder många olika benämningar på Gud. Då kan det väl inte skada med några till om de uttrycker något väsentligt om honom. De ovan relaterade namnen på Gud blir emellertid problematiska när vi ställer frågan: ”Om Gud är sådan, vem är då jag?” Då kan man inte svara att jag är ”den första orsakens barn”. Något sådant existerar inte. En ”orsak” kan inte föda barn, den kan inte älska mig eländiga av allt hjärta. Därmed förlorar jag mitt ”själv”. Jag är eller åtminstone borde vara ett Guds barn men nu är jag någon principens logiska resultat. Det är inte detsamma som att känna sig behövd, veta sig vara älskad av den Andre.

Förlorar man läran om den skapelse som första trosartikeln talar om har det inte endast med vår uppfattning om Gud att göra utan till sist även om oss själva. När vi vill störta Skaparen från hans tron eller åtminstone placera honom lite åt sidan för att slippa hans inblandning i världshistorien, förlorar vi vårt livs djupaste mening. Den kan inte ersättas av allt annat som vi försöker berika oss med. Tydligen förstår vår tids människor i allmänhet inte varför livet trots överflödet inte ger mersmak. Synden har lyckats bedra oss och därtill nästan helt och hållet dölja sina spår.

Vad värre är blir följden av detta att människan blir oförmögen att förstå sig på lagens förkunnelse.

Får hon höra att hon är ”syndig”, innebär det för henne att hon är helt ”värdelös”. Då hon inte uppfattar sig själv som en Guds skapelse och därför som en av Gud älskad människa, finner hon inte sitt värde som Guds händers verk. Hennes värde blir då helt beroende av vad hon själv kan åstadkomma. Att bli stämplad som syndig blir för henne samma som att bli förklarad fullständigt misslyckad, vilket berövar henne hennes värde. Det kan ingen stå ut med. Ett sådant budskap kan ingen behöva ta emot.

Just på denna punkt måste vi i vår förkunnelse vara mycket noggranna. Rentav petnoga. Visst är meningen med förkunnelsen att avslöja människans egna försöks och gärningars fåfänglighet. Lagens mål är att driva oss till misströstan om vår egen godhet. Det får dock aldrig innebära att man helt eller delvis berövar människan hennes värde som en av Gud skapad varelse. Tvärtom: Tron på en Skapare skyddar varje syndares människovärde trots alla hennes synder. Om den insikten försvinner i sammanhanget kan lagens predikan inte längre förstås på rätt sätt. Den förvandlas då till sin vrångbild. Den blir en djävulsk fördärvspredikan som leder till människovärdets tillintetgörande. Så predikar aldrig Gud själv. Han lär dig genom sin lag hur synden har skadat det liv han har skapat i dig. Där ligger syndens allvar. Lagen avslöjar vad för ont synden har orsakat hos dig genom att locka dig att följa den. Då får man se den verkligt skyldige: Dig och mig, vilka förgäves – likt Adam och Eva i paradiset – anklagar Gud för människors lidanden. Den enda hjälpen finns i evangeliets förkunnelse om Kristus som lagen vill uppfostra oss till.

Jag tror inte att man i kyrkan har på djupet fattat vilken tid vi lever i. På Luthers tid fanns t.ex. inte sådana här problem, inte ens då väckelserna spred sig i vårt land på 1700- och 1800-talen. Ett av hindren till en ny väckelse tycks ligga i försummandet att predika trosartikeln om skapelsen. Som bibeltroende kristna måste vi på nytt undervisa vår tids människor om skapelsens verklighet vilket ensamt kan hjälpa människor att förstå predikan om synden rätt. Sedan ska vi predika Kristus till själarnas eviga salighet!

Timo Laato

När vi vill störta Skaparen från hans tron eller åtminstone placera honom lite åt sidan för att slippa hans inblandning i världshistorien, förlorar vi vårt livs djupaste mening.